

Sylwetki Patronów ulic wewnętrznych znajdujących się na terenie Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie

Prof. dr hab. dr h.c. Laura Kaufman (1889-1972)

Laura Kaufman ur. się 16 maja 1889 roku w Krakowie, zm. 9 sierpnia 1972 roku w Lublinie. Studiowała nauki przyrodnicze na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego (1907-1910). Stopień naukowy doktora (1916) z zakresu zoologii i anatomii porównawczej na podstawie pracy "Die Regenerationserscheinungen während der intrauterinen Entwicklung bei *Salamandra maculosa*" (Zjawiska regeneracyjne podczas rozwoju wewnątrzmacicznego u salamandry plamistej).

Asystent (od 1919) w Dziale Morfologii Doświadczalnej Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach. Studia specjalistyczne (1925-1926) w Zakładzie Embriologii Porównawczej Collège de France w Paryżu jako stypendystka Fundacji Rockefellera. Stopień doktora habilitowanego (1930) uzyskała na podstawie rozprawy pt. "Analiza czynników kształtujących przebieg wzrostu na podstawie badań nad wzrostem kur i gołębi". W latach 1932-1950 (z przerwą wojenną) kierownik Działu Morfologii Doświadczalnej (późniejszy Dział Biologii Hodowlanej) PINGW w Puławach. W 1934 roku opublikowała pierwszy w Polsce nowoczesny podręcznik hodowli drobiu pt. "Zasady hodowli rodowodowej kur użytkowych", który jest uważany za kluczowy w rozwoju hodowli drobiu.

W czasie drugiej wojny światowej ukrywa się pod zmienionym nazwiskiem jako Ludwika Kamińska. W tym czasie naucza dzieci i młodzież na tajnych kompletach m. in. w Dąbrowie Zduńskiej i Laskach k/Warszawy. Jej okupacyjne wspomnienia umieścił Władysław Bartoszewski w znanej i często cytowanej pracy „Ten jest z ojczyzny mojej. Polacy z pomocą Żydom 1939-1945”.

Od 1945 roku pełniła funkcję kierownika Katedry Genetyki i Drobniarstwa (Wydział Rolny, UMCS), przemianowaną na Katedrę Ogólnej Hodowli Zwierząt (1948, UMCS), od 1953 Katedra funkcjonuje na wyodrębnionym Wydziale Zootechnicznym (UMCS), a od 1955 na nowoutworzonej Wyższej Szkole Rolniczej (WSR). W roku 1946 otrzymała tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1954 tytuł profesora zwyczajnego. Równoległe do przejścia na emeryturę (1960) pełniła funkcję Kierownika Działu Biologii Hodowlanej PINGW w Puławach.

W latach 1946-1954 wyhodowała polską „autosexingową” rasę kur – Polbar (Pb). Przez odpowiednie kojarzenia otrzymała rasę homozygotycznie srebrną, jastrzębiatą, wykorzystując koguty rasy plymouth rock oraz kury rodzimej rasy zielononóżki kuropatwianej (Zk). Nowej rasie nadano nazwę „Polbar”, ponieważ do rodzimej polskiej rasy (Pol-) wprowadzono gen „bar”. Z Jej inicjatywy trafiają na fermę do Felina również kury rasy zielononóżka kuropatwiana. Obie rasy kur (Pb i Zk) do chwili obecnej utrzymywane są jako stada zachowawcze objęte programem ochrony zasobów genetycznych w Stacji Dydaktyczno-Badawczej Zwierząt Drobnych im. Laury Kaufman. W 1966 razem z prof. Ewą Potemkowską

i prof. Heleną Bączkowską przyczyniła się do powstania Polskiego Oddziału Światowego Stowarzyszenia Wiedzy Drobiarskiej World's Poultry Science Association - Polish Branch (WPSA).

Tematyka badawcza jaką zajmowała się dotyczyła zagadnień: wzrostu i rozwoju ptaków, ze szczególnym uwzględnieniem zjawisk heterozji, rozrodu i plenności zwierząt gospodarskich, poszukiwań właściwych kryteriów do oceny wartości hodowlanej przy selekcji drobiu, dziedziczenia (genetyki) wybranych cech drobiu.

W 1956 roku została członkiem korespondentem, a w 1958 członkiem rzeczywistym PAN. Pierwsza w Polsce kobieta - profesor zootechniki, światowej sławy znawczyni hodowli drobiu, honorowy Prezes Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, pierwszy Prezes i honorowy członek Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, honorowy członek Polskiego Towarzystwa Genetycznego, honorowy członek World's Poultry Science Association, członek korespondent Polskiej Akademii Nauk, członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk, pierwszy honorowy doktor Wyższej Szkoły Rolniczej (obecnie Uniwersytet Przyrodniczy) w Lublinie. Była wielokrotnie oceniana i nagradzana, m.in. Krzyżem Kawalerskim (1954), Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski (1959), Nagroda Państwowa II stopnia (1955). Jako pierwsza osoba uzyskała doctorat *honoris causa* przyznany przez Wyższą Szkołę Rolniczą w Lublinie w 1964 roku.

Dorobek naukowy prof. Kaufman obejmuje ponad 100 artykułów, rozpraw i referatów, 2 skrypty "Ogólna hodowla zwierząt" (1953, 1958) i „Biologiczne podstawy hodowli zwierząt" (1959); 2 podręczniki „Zasady hodowli rodowodowej kur użytkowych” (1934) i "Zasady zarodowej hodowli kur" (1952, 1961, 1964); rozdział pt. "Zasady selekcji i kojarzenia" do II tomu "Drobiarstwo" (1957). Była promotorem i recenzentem wielu prac dyplomowych, w tym 6 przewodów doktorskich. W 1988 podczas 18. World's Poultry Congress w Nagoya wpisano ją w poczet drobiarzy o międzynarodowej sławie

W 1960 roku przeszła na emeryturę. Zmarła 9 sierpnia 1972 roku w Lublinie. Spoczywa na lubelskim cmentarzu przy ul. Lipowej.

Twórczyni pierwszej i jedynej w Polsce autoseksingowej rasy kur „Polbar”, które jedyne stado zachowawcze (stado rezerwy genetycznej) na świecie znajduje się na Felinie, przy ul. Doświadczalnej 50.

Polbar – rasa kur ogólnoużytkowych wyhodowana w wyniku krzyżowania wyodrębnionej w końcu XIX w. rasy zielononózek kuropatwianych z kogutem plymouth rock jastrzębiatym. Hodowlę rozpoczęto w 1946 roku, a po pierwszych krzyżowaniach w 1951 roku dodano jeszcze dolew krwi kur rasy sussex. Nieśność roczna kur: 160–180 jaj o masie jaja 54–58 g i kremowej skorupie. Masa ciała kogutów w wieku 20 tygodni wynosi 2,0–2,5 kg, a kur – 1,6–1,8 kg. Pisklęta w zależności od płci mają różną barwę puchu (kury autoseksingowe). Koguty są jasne (czasami z szarym nalotem), kury mają wyraźny rysunek upierzenia kuropatwianego. Prace nad tą kurą prowadzone są nadal na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie.

Prof. dr hab. dr h.c. Ewald Sasimowski (1923-2012)

Ewald Sasimowski ur. 23 lipca 1923 w Borowiu, zm. 16 kwietnia 2012 w Lublinie. Studiował na Wydziale Rolnym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej (1945-1949). Stopień naukowy doktora nauk rolno-leśnych (1959) uzyskał Wyższej Szkole Rolniczej (WSR) na podstawie obrony rozprawy dotyczącej monografii konia garwolińskiego, lokalnego typu koni wytworzonych w rejonie Garwolina.

Młodszy asystent (1946) nestora polskiej zootechniki, prof. Romana Prawocheńskiego w Katedrze Ogólnej Hodowli Zwierząt. W latach 1948-1953 zastępca i p.o. dyrektora w Stadzie Ogierów w Białce k. Krasnegostawu. Od 1953 starszy asystent w Katedrze Szczegółowej Hodowli Zwierząt nowo utworzonego Wydziału Zootechnicznego (UMCS), później w Wyższej Szkole Rolniczej (WSR). Opracował metodykę i sprzęt do prób użytkowości ogierów w zaprzęgu, które przez wiele lat były obowiązujące dla wszystkich ras koni w Polsce. Było to podstawą do uzyskania stopnia naukowego docenta (obecnie dr. hab.) nauk rolniczych w zakresie hodowli zwierząt w Wyższej Szkole Rolniczej w Poznaniu (1962). W roku 1969 otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1975 profesora zwyczajnego.

Objął opieką naukową hodowlę koników polskich w Roztoczańskim Parku Narodowym doprowadzając do jej rozwoju. Był inicjatorem ostoi konia biłgorajskiego w Lasach Janowskich. Od 1973 roku rozpoczął doświadczalną hodowlę kuców felińskich. Nazwa rasy pochodzi od miejsca wyhodowania pierwszych przedstawicieli rasy – Gospodarstwa Doświadczalnego Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie – Felin. Kuc feliński jest wynikiem łączenia najlepszych cech polskich ras kuców prymitywnych z cechami użytkowymi koni ras szlachetnych obecnych w polskiej tradycji hodowlanej, przy niewielkim udziale kuców hodowli zagranicznej. Kuce te znane są obecnie w całym kraju, populacja liczy około 1000 osobników, w Polskiej Księdze Kuców prowadzony jest dział ich hodowli, a przy Lubelskim Związku Hodowców Koni funkcjonuje Koło Hodowców Kuców Felińskich.

Pełnił najwyższe funkcje w Wyższej Szkole Rolniczej (następnie przekształconej w Akademię Rolniczą, obecny Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie) jako kierownik Zakładu Hodowli Koni (1963-1977), dyrektor Instytutu Hodowli i Technologii Produkcji Zwierzęcej (1969-1985), dziekan Wydziału Zootechnicznego (1964-1969), rektor uczelni (1969-1972). Był członkiem Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej ds. Kadr Naukowych (1973-1979), przewodniczącym Komitetu Nauk Zootechnicznych PAN (1975-1978), prezesem Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego (1972-1974), prezesem Lubelskiego Związku Hodowców Koni (1957-1975), wiceprezesem Polskiego Związku Hodowców Koni (1960-1965), wiceprzewodniczącym Komisji Produkcji Koni Europejskiej Federacji Zootechnicznej (1973-1979), prezesem Polskiego Stowarzyszenia Użytkowników i Przyjaciół Koni Roboczych (2002-2008). W 1991 uzyskał tytuł doktora *honoris causa* Akademii Rolniczej w Lublinie. Ponadto został odznaczony Krzyżem Kawalerskim i Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem im. Tadeusza Vetulaniego, Medalem im. Michała Oczapowskiego. Był honorowym członkiem Komitetu Nauk Zootechnicznych PAN i Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego.

Główny temat jego prac badawczych to hodowla, ocena i użytkowanie koni i kuców. Był koordynatorem i kierownikiem programów resortowych (MNSzWiT, MEN) m.in. „Doskonalenie koni roboczych i wierzchowych” (1981–1985), „Genetyczne doskonalenie koni roboczych i wierzchowych oraz zwiększenie efektywności ich użytkowania” (1986–1990), oraz KBN: „Określenie parametrów genetycznych i fenotypowych kuców felińskich w celu opracowania programu ich hodowli” (1997–2000).

Dorobek naukowy prof. Sasimowskiego obejmuje 322 publikacje, w tym 132 prace oryginalne, 21 podręczników, broszur i skryptów, 10 patentów i wzorów użytkowych (jako autor lub współautor). Podręcznik „Zarys szczegółowej hodowli zwierząt” został wydany w języku angielskim. Wypromował kilkudziesięciu magistrantów oraz 10 doktorów.

Zmarł 16 kwietnia 2012 roku w Lublinie. Spoczywa na lubelskim cmentarzu przy ul. Lipowej.

Opiekun naukowy hodowli koników polskich w Roztoczańskim Parku Narodowym. Inicjator ostoi konia biłgorajskiego w Lasach Janowskich. Twórca pierwszej polskiej rasy kuców, które od miejsca swego powstania otrzymały nazwę „felińskie”.

Kuc Feliński – polska populacja rasowa koni w typie kuca wierzchowego wyhodowanego w Lublinie przez pracowników Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie (dawniej Akademia Rolnicza w Lublinie). Nazwa rasy pochodzi od miejsca wyhodowania pierwszych przedstawicieli rasy – Gospodarstwa Doświadczalnego Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie – Felin. Oznaczenie symboliczne rasy: kf. Piętno rasowe: stylizowane litery kf na lewym udzie.

